

and locusts of Australia", door James A. G. Rehn. Dit werk sluit prachtig aan bij het in 1951 verschenen werk van onze voorzitter over de Acridoidea van de Indo-Maleise Archipel en aangrenzende gebieden. Vervolgens "Australian termites" door F. N. Ratcliffe, F. J. Gay, en T. Greaves. Beide werken zijn geschonken door de Commonwealth Scientific and Industrial Research Organization te East Melbourne.

Ten slotte deelde hij mede, dat Leo van Roosmalen een kies gebracht heeft van de wolharige neushoorn, die tegelijk is opgebaggerd met de schedel, die verleden jaar al aan het museum in bruikleen werd afgestaan (Maandblad, Jrg. 41, 9).

Dr W. Prick vertoonde enige bladeren van de tongvaren, *Phyllitis scolopendrium*, van een plant, afkomstig van een muur tussen Itteren en Bunde. Vervolgens deed hij een interessante mededeling over een beschadiging van vlindervleugels, die hij veelvuldig had waargenomen in de woestijnen van Californië, typisch uitgebeten cirkeltjes. Op zijn verzoek hebben zijn studenten in de afgelopen zomer speciaal op deze vlinders gelet om de oorzaak van deze beschadiging op te sporen. Een van hen, mej. Jean Goodfellow, deelde hem nu mede, dat zij had waargenomen, dat wespen deze stukken wegbijten uit de vleugels van de vlinders, wanneer de laatsten bezig zijn met honing zuigen. De vlinders schijnen van deze knagerij van de wesp niets te merken, zij zuigen ongestoord door.

Mevrouw Minis had onmiddellijk moeten denken aan de beschadigingen, die het behangersbijtje, *Megachile*, aanbrengt in de bladeren van rozen en andere planten. De mogelijkheid moest onder het oog worden gezien, dat deze wespen de stukken van de vlindervleugel verzamelen voor nestmateriaal, net als de bladsnijders dit doen met de stukken van het blad.

Tenslotte beschreef de heer van Noorden abnormaliteiten in de groei van pinda's, die hij in zijn kamer op de schoorsteen had laten ontkiemen. Sommige plantjes groeiden met de kiemstengel de grond in en met de kiemwortel de grond uit. Deze laatste kon daardoor niet verder uitlopen dan tot een klein stompje. Mogelijk is er verband te zoeken met het overeenkomstig gedrag van de stengel, na de bestuiving van de bloemen, waardoor de vruchten zich onder de grond kunnen ontwikkelen.

te Heerlen op 11 Februari.

Aanwezig: van Rummelen, Willemse, Terhal, van Loo, Coonen, Collin, Vijgen, Br. Arnoud, Freyser, Janssen, H. Sterken, Mientjes, Deckers, A. H. Sterken, Dijkstra, Hein.

Na opening door de voorzitter, de heer van Rummelen, verklaart deze het ontstaan van „dendrietten", aan de hand van een voorbeeld in Solenhofener steen. Deze kalksteen, afkomstig uit Zuid Duitsland, wordt gebruikt bij de lithographie. In scheuren van het gesteente hebben zich mosvormige figuren afgezet van mangaanoxyde; deze worden dikwijls abusievelijk voor fossielen gehouden.

De heer Terhal stelt de vraag, of de daling van de bodem van Nederland van invloed geweest kan zijn op de grootte van de overstromingsramp van 1 Februari j.l. De voorzitter antwoordt hierop, dat het volgens onderzoekingen wel vast ligt, dat het oppervlak van onze bodem aan veranderingen onderhevig is ten opzichte van het zeeniveau. Met zekerheid weten wij echter niet of het land daalt of de zee stijgt. Dit vraagstuk zal eerst met meer zekerheid opgelost kunnen worden, als wij beter geïnformeerd zijn over het voortschrijden of terugtrekken der ijskappen aan de ijsgrens in het poolgebied.

Op een vraag van de heer Mientjes geeft de voorzitter nog een verklaring van de hoekige vormen van basalt. Dit gesteente bestaat uit eruptieve stoffen. Na het opstijgen kan het nog plastische materiaal door snelle afkoeling zo zeer krimpen, dat het scheurt. Dit gebeurt dan in vlakken, loodrecht op het vlak van afkoeling. Hoe sneller dit geschiedt, des te regelmatigiger zijn de basaltzuilen, die tot 30 m. lengte kunnen bereiken.

Vervolgens krijgt dokter Willemse het woord ter voortzetting van zijn cursus over Insecten.

DE SEIZOENEN IN DE PLANTSOENEN.

door

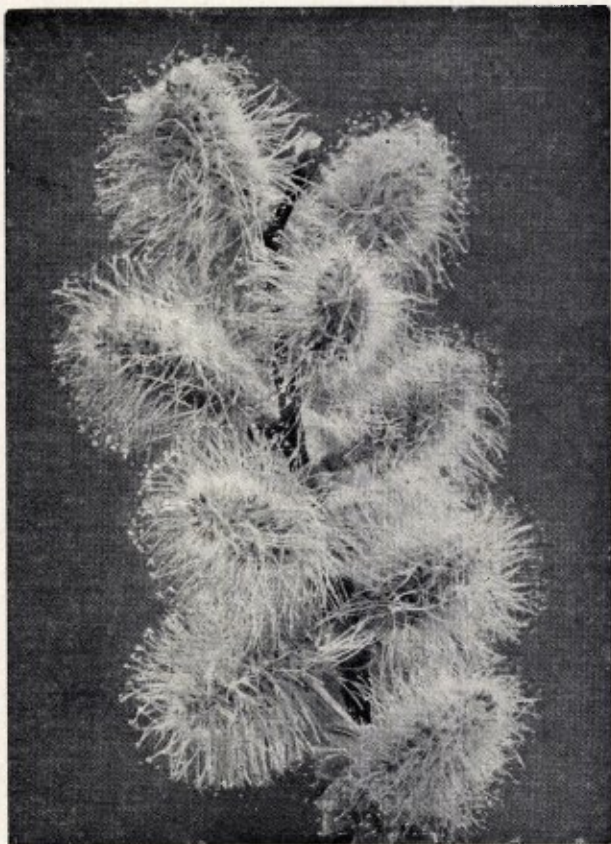
A. VAN DER HOOGT, Maastricht

I.

Het is mijn bedoeling U van tijd tot tijd eens op papier voor een wandeling mee te nemen naar de diverse parken en plantsoenen van Maastricht, om U daar iets bijzonders of interessants te laten zien. Ik zal er niet te diep op

ingaan, zodat het een geheel ander genre van artikelen gaat worden, dan waar U in dit maandblad aan gewend bent. Enfin, het wordt dus een praatje, waarin vooral enige bloeiende of bijzondere heesters of bomen onder de loupe genomen zullen worden.

Allereerst wil ik even een greep terug doen en de *Viburnum fragrans* (fragrans betekent welriekend) voor het voetlicht halen. Deze heester, die midden in de winter bloeit, bevindt zich vóór het entree van het Kimbriaterrein links en in het plantsoen op de walmuur aan de Zwingelput. De bloemen geuren sterk, zodat ze op enige afstand (pl.m. 5 m.) zeer goed waarneembaar zijn. Afgesneden takjes houden zich zeer goed op water (niet die, welke uit de parken gesneden worden, weest U daar zeer voorzichtig mee!). De hoogte is 1 à 2 m. afhankelijk

Ook de geurige katjes van de wilgen trekken in deze maand heel wat bijen en hommels.

van de grondsoort. De groei is tamelijk stijf. Het is dus een geschikte heester, om schuttingen e.d. aan het oog te onttrekken.

Als tweede zou ik de toverhazelaar, *Hamelis mollis*, willen noemen, mooi, warm geel van kleur, die bij mij in de tuin in bloei gestaan heeft van begin Januari tot pl.m. 10 Februari, toen de zoveelste fellere vorstperiode van deze winter over ons kwam. De hoogte van deze struik bedraagt 1.50—3 m. Snoeien moet U hem niet, want ik veronderstel wel, dat er in de winter meer dan genoeg aan gesnoeid wordt, door het geregeld afnemen van bloeiende takjes. De groei is nogal langzaam.

Tot zover de winterbloeiers. Er zijn er nog meerdere, maar daar hoop ik ter zijner tijd nog eens op terug te komen.

Liever wil ik U nog enkele voorjaarsbloeiers noemen. Allereerst *Daphne mezereum*, het peperboompje. De kleur van de bloemen is blauw-violet. Ze vallen dan ook direct op. De takken zijn er zeer dicht mee bezet. Het is een uitnemende drachtplant voor bijen, die er dan in het voorjaar ook een druk gebruik van maken. De plant verdraagt een vochtige grond en moet zeer weinig gesnoeid worden.

Evenals de twee voorgaande heesters, is ook deze bladverliezend. Behalve de zeer mooie bloemen krijgt deze plant ook rode bessen. Die zijn echter vergiftig. In de plantsoenen is het peperboompje dan ook niet aangeplant, doch op de kwekerij in het stadspark zijn er diverse aanwezig en het personeel daar zal U gaarne op Uw verzoek alle gewenste inlichtingen verstrekken.

Een andere heester is *Cornus mas*, de kornoelje, welke geel bloeit en in diverse parken te vinden is, b.v. in het stadspark bij het bruggetje achter de restauratie en in het Waldeckpark aan de Champs Elyséesweg bij de brug over de Jeker. Op water laten deze takken zich heel goed in de kamer trekken. Op 1 Febr. stonden ze bij mij reeds in volle bloei. In de zomer is deze struik saai, al kunnen er dan pruimachtige, rode, zachtzure vruchten aan hangen. Daarom is deze plant speciaal iets voor het voorjaar.

Het is opmerkelijk dat zeer veel voorjaarsbloeiers een lichte bloemkleur hebben, zo ook het Chineesch klokje, *Forsythia intermedia spectabilis*, u allen welbekend. Dit laat zich ook heel goed in de kamer forceren en is wel

de meest stevige. Denkt U erom, dat deze struik na de bloei zeer sterk teruggesloopt moet worden. Weest U maar niet bang om het mes of de schaar er diep in te zetten. *Forsythia suspensa vitellina* laat zich langs de muur leiden.

Tussen twee haakjes, hebt U de paarse en witte kerstroos zien bloeien in het Waldeckpark langs de muur van het zwembad?

Na deze planten begint de *Chaenomeles hybr. Simonii*, Japanse kwee, in bloei te komen, scharlakenrood. Deze heester wordt 1—2 m. hoog. U moet haar weinig snoeien, hoogstens wat uitdunnen.

Een heel aardig vroegbloeiend plantje is *Rhododendron praecox* (de naam *praecox* zegt het reeds). De bloem is licht violet. Het is een van de weinige *Rhododendrons*, die iets meer kalk verdragen, en is dus hier te gebruiken. Denkt U erom, dat U voor de koude nachten een doos, stro, of iets dergelijks om de plant plaatst, om bevriezing van de uitgelopen knoppen te voorkomen.

SPINNEN IN ONZE KOLENMIJNEN

door

Dr L. VAN DER HAMMEN

(Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden)

In December 1952 ontving het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie dank zij de oplettendheid van de Heer A. Bex te Brunssum een drielital spinnen uit de Staatsmijn Hendrik. Deze spinnen waren gevangen op de 537 meter verdieping, 4 km van de schacht, in een enige jaren oude steengang; in de nabijheid van de vindplaats bevond zich een ventilator, terwijl de webben boven een watergoot werden aange- troffen.

De spinnen determineerde ik als *Theridion tepidarium* C. L. Koch, een soort die vaak voorkomt in broeikassen en huizen, en ook bekend is als bewoner van mijngangen. Er bestaat een artikel van de Franse mijningenieur-araneoloog J. Denis (Les araignées au fond des houillères, Ann. Soc. Ent. France, vol 99, pp. 273—310), waarin uitvoerig het voorkomen van *T. tepidarium* wordt behandeld. Denis vertelt dat in de door hem onderzochte mijnen de soort voorkwam op de 550, 605 en 621 m étage, maar niet hoger; ook andere door Denis genoemde factoren zoals hoge vochtigheid en luchtverver-

sing komen met die van onze vindplaats overeen. De drie exemplaren zijn echter donker gekleurd en vertonen niet de door Denis herhaaldelijk aangetroffen bleekheid.

Uit de literatuur blijkt dat nog andere soorten in de mijnen kunnen voorkomen. Met belangstelling zien wij dan ook verdere vondsten van de Heer Bex tegemoet, terwijl wij ons ook voor vondsten van anderen zeer aanbevolen houden.

Mededelingen van de Commissie inzake Wetenschappelijk Onderzoek van de St. Pietersberg, no. 23.

ENKELE PADDENSTOELENVONDSTEN OP EN OM DE ST. PIETERSBERG. III.

door

Dr R. A. MAAS GEESTERANUS (Rijksherbarium, Leiden)

Het feit, dat ik mij voor de derde maal gedrongen voel melding te maken van interessante vondsten van de St. Pietersberg en omgeving, weersprekt in zekere zin de strekking van mijn vorige artikel, waarin ik juist getuigde van de opvallende armoede van dit gebied. Het hieronder volgende moet dus als complimentje worden opgevat. Het is inderdaad merkwaardig, dat een gebied met zo'n gering aantal geslachten en soorten — daar blijf ik bij — desondanks zo veel bijzondere vondsten oplevert. Het verdient daarom de voortdurende belangstelling van de plaatselijke mycologen.

Vermeldde ik in mijn vorig artikel (Jrg. 40, 1951, p. 17) de vondst van *Geastrum mammosum* in een bosje tussen de grenspalen 54 en 55, nu blijkt de St. Pietersberg nog een tweede soort van dit geslacht rijk te zijn, namelijk *G. triplex* Jungh., welke ik op 25 Sept. 1951 in het bos bij grenspaal 51, op de helling van een doline, onder *Acer*, *Fraxinus* en *Corylus* vond. Ook deze soort was nog niet hier vandaan bekend.

Bij het lezen van de excursieverslagen van binnen- en buitenlandse mycologische verenigingen kom ik gewoonlijk sterk onder de indruk van de machtige reeksen namen der gevonden paddenstoelen, terwijl ook de namen van de grote buitenlandse mycologen mij steeds met diep ontzag vervullen. Wat zij niet weten, heb ik ik altijd zo het idee gehad, is de moeite van het weten niet waard. Hoe verrassend was daarom de mededeling van Prof. Maublanc, wie ik een lastige *Psathyrella* uit het Cannerbos met beschrijving had toegestuurd, dat hij zich niet